

PERSPEKTIVE ORGANSKE PROIZVODNJE POVRĆA U SRBIJI

mr Đorđe Moravčević
Poljoprivredni fakultet, Beograd

Povrće čini veliki broj vrsta čiji se vegetativni i generativni organi koriste u ishrani ljudi (presni, termički obrađeni i konzervisani). Poznato je preko 1000 povrtarskih vrsta, od kojih najširu upotrebu ima njih oko 50. Ekološki uslovi direktno uslovljavaju širenje pojedinog povrća. Tradicionalno se gaji u baštama i na plantažama i karakteriše pojedine zemlje i narode.

Najveći procenat površina pod povrćem (oko 70%) je lociran kod malih poljoprivrednih gazdinstava, koja nisu usko specijalizovana.

Povrće je značajan resurs kvalitetne i zdrave hrane. Čovek dnevno treba da konzumira oko 500g povrća. U Srbiji taj je prosek i 150g do 200g.

Srbija je tradicionalno povrtarska zemlja sa izvanrednim klimatskim i zemljišnim potencijalima za tu proizvodnju. Proizvodnja povrća je u najvećem obimu organizovana u dolinama većih reka (nizije) i u blizini gradova. Sela koja gravitiraju na ovim potezima u strukturi svoje poljoprivredne proizvodnje pored ostalog imaju i povrće namenjeno prodaji. Brdsko-planinsko područje redukuje broj povrtarskih vrsta koja se tu uspešno mogu gajiti, ali s druge strane, tamošnji mikroklimat redukuje pojavu nekih bolesti i štetočina koje su u niziji veliki problem.

Najveće prepreke za širenje organske proizvodnje povrća u Srbiji

1. Malo pristupačnog znanja i o konvencionalnoj i o organskoj proizvodnji povrća.
2. Loša državna politika vezana za organsku proizvodnju.
3. Potencijalni potrošači su neinformisani o prednostima organskog povrća.
4. Tržište organskih proizvoda je usko i neorganizovano.

Prednosti organske proizvodnje povrća

1. Čuva se ekosistem i dobija se zdravstveno bezbedan proizvod kvalitetnijeg sastava.
2. Otvara se mogućnost prevođenja jedne ekstezivne proizvodnje u intenzivniju i obezbeđuje se kontinuiran priliv proizvoda i novca.
3. Otvara se veliki potencijal za brendiranje roba i promociju seoskog turizma.
4. Koriste se u potpunosti klimatski, zemljišni i ljudski resursi.
5. Organsko povrće je deficitarna roba na tržištu Evropske unije.
6. Stvara se motiv za zajednički rad (udruživanje) i proizvođača koji se nisu usko specijalizovali za pojedini oblik proizvodnje.
7. Manja su ulaganja u preskup repromaterijal (mineralno đubrivo i pesticide).

Sve gore navedeno govori u prilog tvrdnji da se sa većim ili manjim uspehom proizvodnja povrća obavlja na teritoriji cele države. Uvođenje alternativnih načina gajenja povrća, kao što je organska proizvodnja, na veće površine od sadašnjih (oko 150 ha) doprinelo bi raznovrsnosti ponude i dalo bi pečat već postojećoj proizvodnji povrća koja se upravo proizvodi na tim principima.

Slika 2. Centri gajenja povrća